

865

Trykk nr. 865

Trykt i august 1952.

Tjenesteskriver utgitt av Norges Statsbaner

Hovedstyret

**MILITÆRTRANSPORTER UNDER
MOBILISERING OG I KRIG**

**VEILEDNING
FOR JERNBANEPERSONALET**

*Ved dette trykk oppheves Hst. sirk. nr. 437
(revidert 1938)*

**GRØNDAHL & SØNS BOKTRYKKERI
OSLO 1952**

Eks. 1

656-2.072.432(481)NSB

Liste over tillegg.

Tillegget skal etter foretatt komplettering av trykket registreres her.

Tillegg				Tillegg			
nr.	Innført		Merknad	nr.	Innført		Merknad
	den	av			den	av	
1				9			
2				10			
3				11			
4				12			
5				13			
6				14			
7				15			
8				16			

INNHOLD

	Side
1. Jernbanepersonalets alminnelige plikter	1
2. Mobiliseringen og dens kunngjøring	2
3. Militærtransportenes art	2
4. Togordning ved mobilisering	3
5. Bruken av de trykte planer og tabeller	4
6. Transportenes utførelse, kontroll og betaling	6
7. Stasjonenes beredskap og utførelsen av spesielle arbeider ved mobilisering	7

Militærtransporter under mobilisering og i krig

Veiledning for jernbanepersonalet.

For militærtransporter på jernbane gjelder under mobilisering og krig Militært Jernbanetransportreglement.

(Se Hst.sirk. nr. 434.)

1. Jernbanepersonalets alminnelige plikter.

- 10 Alt personale som hører til jernbanene skal under mobilisering og krig *gjøre sitt ytterste* for at de militære jernbanetransporter skal bli utført etter de oppgjorte planer og med de fastsatte tog.
- 11 Enhver er forpliktet til like overfor uvedkommende å *holde hemmelig* alt som gjelder den militære virksomhet. Bare tjenstlige spørsmål om denne må besvares. Militærruter, sirkulærer m. v. må ikke komme uvedkommende i hende.
- 12 Alt som antas å være av *militær interesse*, skal snarest mulig besørges *meldt* til de militære myndigheter — i tilfelle gjennom overordnet jernbanemyndighet.
- 13 Jernbanepersonalet må være særlig aktpågivende for i tide å bli oppmerksom på personer som spionerer eller vil ødelegge jernbanen. Melding om mistenkelige personer sendes direkte til nærmeste politi- eller militære myndighet (stasjonskommandant).
Er det tilstrekkelig grunn for mistanken, eller er det fare for at den straffbare handling kan utføres eller at vedkommende kan forsvinne før politiet (de militære) kommer, skal vedkommende straks pågripes og leveres til nærmeste politi- eller militære myndighet (stasjonskommandant).
- 14 De jernbanemenn som skal møte til militærtjeneste ved mobilisering, må snarest melde dette til distriktsjefen gjennom nærmeste foresatte jernbanemyndighet. Ingen må uten sin foresattes tillatelse forlate sin tjeneste ved jernbanen før avløser er kommet.
- 15 Permittert og bortreist personell skal, når de får vite om mobiliseringen, hurtigst mulig — uansett tid på døgnet — melde seg til tjeneste ved sin stasjon, avdeling eller verksted. Har vedkommende fått ordre om å møte til militærtjeneste ved

mobilisering, skal han møte direkte ved sin militære avdeling, men han må straks melde dette til nærmeste foresatte ved jernbanen.

- 16 Under mobilisering må ingen uten tillatelse reise bort fra sitt bosted selv om vedkommende er fri, da det når som helst kan bli bruk for hver mann.

2. Mobiliseringen og dens kunngjøring.

- 20 Det skjelnes mellom:
 Mobilisering.
 Beredskap.
 Mobiliseringsøvinger.
- 21 *Mobilisering* er en fullstendig oppsetting på krigsfot av samtlige militære staber, avdelinger, fartøyer, festninger og andre enheter.
 Innkalling av personell m. v. foregår åpenlyst og med alle midler som står til rådighet.
- 22 *Beredskap* er en oppsetting på krigsfot av staber, avdelinger m. v. i et omfang som bestemmes for det enkelte tilfelle.
 Innkalling av personell m. v. foregår i det stille og som regel fordelt over en tidsperiode.
- 23 *Mobiliseringsøvinger* er oppsetting på krigsfot av en større eller mindre del av forsvaret som øvelse.
- 24 Jernbanens planer er utarbeidet for *mobilisering*.
 Ved *beredskap* og *mobiliseringsøvinger* vil planene bli tilpasset på enkleste måte.
- 25 Når det er gitt ordre om *mobilisering*, vil distriktets personale straks bli underrettet om dette. Samtidig vil det bli meddelt hvilken dag skal regnes som 1. mobiliseringsdag. Den neste dag blir 2. mobiliseringsdag osv. (uansett helgedager). 1. mobiliseringsdag er den dag mobiliseringsordren går ut.
 Om oppslag av mobiliseringsplakater se pkt. 7200.

3. Militærtransportenes art.

- 30 I krigstid eller ved mobilisering skal både statens og private jernbaner med personell og materiell stå til Forsvarets rådighet for å brukes til militære formål. Ledelsen av jernbanedriften og selve jernbanetjenesten foregår på samme måte og etter de samme bestemmelser som i fred, med de endringer som de særlige bestemmelser for tjenesten i krig gjør nødvendig.
- 31 De viktigste militærtransporter er følgende:
 310 *Mobiliseringstransportene*. Disse pågår i tiden umiddelbart

etter at mobiliseringsordren er gått ut. Disse transporter omfatter:

- 3100 Transport av det innkalte *personell* — enkeltvis eller samlet under kommando («enkeltmannstransporter»), *hester, kjøretøyer og krigsmateriell* til mobiliseringsplassene, av *proviant og fôr* for de militære avdelinger m. v. og
- 3101 Transport av *ferdig mobiliserte avdelinger* fra mobiliseringsplassene til deres bestemmelsessteder.
- 311 *Transporter under krigens senere forløp.* Disse omfatter troppeflytninger, syketransporter, proviant- og godstransporter m. v.

4. Togordning ved mobilisering.

- 40 Den ordinære togordning opprettholdes ved mobilisering hvis ikke annen ordre blir gitt.

På helgedager under mobiliseringen skal den ordinære togordning gjelde som *for hverdager* bestemt.

Planene for mobiliseringstransporter er gjort opp på grunnlag av årets alminnelige togordning på hverdager. Spesielle helgedagstog og spesielle sesongtog for sommersesong eller andre kortere tidsrom vil bli besørget innstilt av distriktsjefen.

Militærtransportene med de tilhørende tomvognsforsendelser foregår dels med ordinære tog som forsterkes etter behovet og dels med ekstrapog.

En del ordinære tog vil bli innstilt av hensyn til militærtransportene. Ruter for de ekstrapog som skal kjøres, ordre for tog som skal innstilles og andre nødvendige ordrer for togordningen for øvrig besørger utsendt av distriktsjefen. Den sivile (ordinære) trafikk vil bli opprettholdt i den utstrekning det kan skje uten fortrengsel for de militære transporter *som i alle tilfelle har fortrinsrett*. De ordinære tog som skal befordre militærtransporter, kan ved siden herav bare befordre sivil trafikk i den utstrekning som trekkraften og tilgangen på materiell tillater. Enkelte ordinære tog vil bli så sterkt belastet med militære transporter at sivil trafikk overhodet ikke kan tas.

Også transport av sivile evakuerte som er besluttet av Regjeringen har fortrinsrett overfor annen trafikk. Slike evakueringstransporter søkes unngått de første mobiliseringsdager.

- 41 Etter særskilt ordre kan *den ordinære togordning* (de ordinære rutebøker) *settes ut av kraft og erstattes med egne rutebøker for*

militærtog ved massetransporter («Massetransporttabeller») som er beregnet på å kunne nytte banenes transportevne til det ytterste. I disse tabeller er rutene satt opp med samme tidsmellomrom hele døgnet rundt.

Kjøring etter de militære massetransporttabeller vil bare skje i de tidsrom og på de baner der transportenes omfang gjør det nødvendig.

Alle togruter i den militære massetransporttabell er behovstogruter og kan som sådanne bare kjøres etter vanlig nærmere ordre fra distriktsjefen.

Hvis det av militære hensyn blir påkrevd, må jernbanen være forberedt på å kunne kjøre samtlige massetransporttabellens tog på enkelte linjer.

Massetransporttabellens tog passerer i regelen de stasjoner hvor tid for ankomst og opphold ikke er anført. Skal det foregå transport fra eller til slike stasjoner, stoppes det uten nærmere ordre.

- 42 Tidspunktet for overgang til kjøring etter de militære massetransporttabeller vil i tilfelle bli valgt slik at færrest mulig tog er i gang ved overgangen. De tog som etter de ordinære ruter skal være i gang ved overgangstidspunktet, *skal stoppe ved siste stasjon som de når før dette tidspunkt og hvor det skal være kryssing etter massetransporttabellen. Togene skal fortsette fra denne stasjon i ruten for første tog etter dette tidspunkt etter den militære massetransporttabell.* Vedkommende togleder kan beordre avvikelse fra denne regel i tilfelle hvor det er ønskelig og ubetenkelig.
- 43 Etterat den militære ruteordning er trådt i kraft, vil sivil trafikk bli opprettholdt i den utstrekning forholdene tillater, vesentlig ved kjøring av sivile tog i massetransporttabellens ruter, ved å bruke ledige vogner i militærtogene og ved å kople vogner til militærtogene. Herom vil i tilfelle gå ut særskilt ordre.
- 44 For å samordne de forskjellige transportmidler er det opprettet et Transportberedskapsråd (T.B.R.) som er direktivgivende organ for transporttjenesten i krig, unntatt Forsvarets interne transporter. Under T.B.R. has transportsentraler som fordeler oppdragene på de forskjellige ledd som skal utføre transportene.

5. Bruken av de trykte planer og tabeller.

- 50 Man har allerede i fred oversikt over de *mobiliseringstransporter* (se pkt. 310) som vil bli utført på de forskjellige baner. Disse transporter er forberedt i detalj.

- 51 Til bruk bl. a. for jernbanepersonalet er utarbeidet:
 «Transportordning for mobilisering», som ellers i dette trykk er kalt «transportordningen» -den foreligger som et mangfoldiggjort hefte for hvert distrikt.
 «Togstamme- og Innlastningstabellen» til bruk ved oppsetning av togstammer for transport av avdelinger med feltmessig styrke (ferdig mobiliserte avdelinger).
 «Massetransporttabeller».
- 52 «Transportordningen» har for hver mobiliseringsdag fortegnelse over de tog (ordinære tog og ekstratog) som skal befordre militærtransporter med opplysning om utgangs- og endestasjon, antall jernbanevogner (C-, G- og T-vogner m. v.) samt transportens art.
 «Transportordningen» vil bli delt ut ved mobilisering til administrasjonspersonalet, stasjonsmestere på inn- og utlastningsstasjoner, depotstasjoner m. v.
 «Transportordningen» er å betrakte som militæretatens godkjente rekvisisjon (ordre) for kjøring av militærtransporter ved mobilisering.
 Distriktsjefen vil sende ut vanlig tjenesteordre for alle «Transportordningens» tog, både de som skal kjøres og de som i tilfelle ikke skal kjøres. Likeså sender distriktsjefen vanlig tjenesteordre for de ordinære tog som skal innstilles.
- 53 I *Togstammemetabellene* er fastsatt sammensetningen av de forskjellige togstammer. *Innlastningstabellene* angir hvor mange og hvilke togstammer de enkelte feltoppsatte avdelinger trenger for transport.
- 54 Med en *togstamme* forstås et tog satt opp med et bestemt antall vogner av de litra som brukes ved militærtransport — C, G, T (M, N, T1). De fastsatte togstammer er nummererte.
- 55 Togstammene er å betrakte som en norm. Deres sammensetning kan fravikes hvis det disponible vognmaterieell gjør det ønskelig. Dog må den forandrede togstamme ha samme lasteevne for personell, hester og materieell (gods) som den egentlige togstamme. Det samlede antall vogner (aksler) må ikke overskride den fastsatte maksimale togstørrelse (togvekt og lengde) for vedkommende bane. (Jfr. Militært Jernbanetransportreglement § 70 og Tillegg 2, avsnitt IV.)
 «Togstamme- og Innlastningstabellene» vil bli sendt ut når det blir bruk for dem. De er bare bestemt for stasjonsmestere og enkelte andre funksjonærer (f. eks. skiftepersonale).
- 56 *Massetransporttabellene* (se pkt. 41) foreligger ferdigtrykt i opplag som:

Rutebøker for militærtog ved massetransporter og Grafiske ruter for militærtog ved massetransporter. Disse vil bli sendt ut straks før de skal tas i bruk.

6. Transportenes utførelse, kontroll og betaling.

60 Distriktsjefen har den direkte ledelse av trafikken under mobilisering og i krig.

Den egentlige jernbanetjeneste — ved stasjoner og i tog — ordnes i alt vesentlig som ved større militærtransporter i fred.

61 *Transport av det innkalle personell.*

610 Hovedmassen av det innkalle personell vil ved mobilisering møte fram *enkeltvis* på nærmeste jernbanestasjon for etter ordre hurtigst mulig å nå vedkommende avdelingens oppsetningssted. De reiser uten billett. Som legitimasjon forlanges bare at vedkommende er i uniform eller at han viser fram krigstjenestekort, militær tjenestebok (vernepliktsbok), soldatbok, permisjonskort, sjøfartspapirer e. l., hvorav kan ses at vedkommende hører til krigsmakten og skal møte fram ved mobilisering.

For enkeltvis reisende personell som hører til Forsvaret kontrolleres bare at de har slik legitimasjon. For øvrig er dette personell i tjenstlig henseende nærmest å regne som alminnelig reisende.

611 I «Transportordningen» er for hver omobiliseringsdag ført opp det omtrentlige antall mann av innkalt personell som er beregnet å ville bruke jernbane på de forskjellige strekninger for å møte på sine avdelingens oppsetningssteder.

Jernbanen fordeler de frammøtte på de ordinære tog som forsterkes etter behovet. Hvor ordinære tog i løpet av dagen ikke strekker til, ordnes med kjøring av ekstratog (dubleringstog).

612 I enkelte tilfelle møter det innkalle personell *under militær kommando*. For slike transporter er i «transportordningen» ført opp særskilte tog eller reservert særskilt vognplass, og i merknadsrubrikken er anført «under kommando». For disse transporter brukes vanlig styrkeliste.

62 *Transport av hester, kjøretøyer, ammunisjon, proviant m. v.*

620 *Transporter av hester og kjøretøyer* foregår under militær kommando eller under ledelse av kommunale utvalg. Vanlig styrkeliste skal brukes i begge tilfelle. Jernbanetransport av hester og kjøretøyer utenfor de tilfelle dette er forutsatt

i «transportordningen» må ikke tillates uten etter innhentet samtykke fra distriktsjefen.

62) Til *godstransportene* hører dels transport av alle slags gods fra Forsvarets forråd til de militære avdelinger o: de militære er både sender og mottaker, dels transporter av slaktekveg, fór m. v. fra sivile leverandører til de militære magasiner.

For de større godstransporter er i transportordningen ført opp egne tog eller vogner. Godstransporter, hvortil bare kreves enkelte vogner, er forutsatt å foregå etter alminnelig militær rekvisisjon eller på fraktbrev. Militærgods skal ekspederes foran alt annet gods.

63) *Transport av ferdigmobiliserte avdelinger.*

Enkelte ferdigmobiliserte avdelinger vil bli transportert allerede de første mobiliseringsdager, men hovedmassen av disse transporter går senere.

Det skal brukes vanlig styrkeliste.

64) *Transportenes betaling.*

For *mobilisering* skal Forsvaret betale en bestemt sum for transport fram til mobiliseringsplassene av enkeltvis reisende militærpersoner — befal og menige — av alle forsvarsgrener som ikke inngår i samlet militær kommando.

For de øvrige militærtransporter vil regning over betalingen bli utferdiget ved Hovedstyrets kontrollkontor, hvorfor samtlige legitimasjoner for utførte militærtransporter, styrkelister m. v. sendes dit.

Fraktbrev for militærgods som ikke kan bli betalt kontant eller over konto, sender mottakerstasjonen til kontrollkontoret som tar beløpet med på regningen over andre militærtransporter.

7. Stasjonenes beredskap og utførelsen av spesielle arbeider ved mobilisering.

(Gjelder vesentlig stasjonsmesterene.)

70) *Ved stasjonen skal til enhver tid finnes:*

Militært jernbanetransportreglement (Hst.sirk. nr. 434).

Et eksemplar av Trykk nr. 865 (for stasjonsmesteren personlig i låsbart skap sammen med stasjonens penger og verdisaker).

Den mobiliseringsplakat (i forseglet konvolutt) som er mottatt fra distriktsjefen og som oppbevares som Trykk nr. 865 (se ovenfor).

71) *Alt materiell som spesielt er beregnet til bruk ved mobilisering og i krig skal være i orden og på plass.*

72 Når ordre om *mobilisering* mottas (jfr. pkt. 2) gjøres straks — *uten nærmere ordre* — følgende:

7200 Mobiliseringsplakaten slås opp på *iøynefallende* sted.

7201 Trykk nr. 865 deles ut i samme utstrekning som de ordinære rutebøker er fordelt. Alt personale instrueres i veiledningen avsnitt 1 «Jernbanepersonalets alminnelige plikter».

7202 Permittert personale kalles hjem.

7203 Uavbrutt tjenstgjøring dag og natt settes i verk på samtlige telegraf- og telefonstasjoner i 48 timer fra det øyeblikk ordren om mobilisering er tatt imot. En må være forberedt på at den uavbrutte tjenstgjøring må fortsette også utover dette tidsrom. Liknende tjenstgjøring vil bli ordnet ved distriktsjefens kontor.

7204 Plakater om innstilte ordinære tog og togtider for de militære ekstratog skrives ut — se «transportordningen» — og slås opp på *iøynefallende* sted. Endring i togordningen kan også bekjentgjøres av distriktsjefen ved oppslag eller på annen tjenlig måte.

7205 Det gjøres forberedelser til å lediggjøre alle G-, N-, T- og T1-vogner som står uavlesst (Jernbanetransportreglementet § 75).

Vogner som skal brukes til militærtransport, gjøres rene og desinfiseres hvis det på grunn av tidligere bruk anses påkrevet.

7206 Det ses etter at alt løst og fast inventar til treppetransportvognene er på plass og i driftssikker stand, inventaret i G-vogner prøves og gjøres i stand. Krakker, lykter, flagg, kastebroer, underlagskiler, stoppekiler m. v. må bli brakt til veie. Videre etterses lasteplasser, ramper og hestelemmer.

Stasjoner hvor hester skal lastes inn (ut) må være rikelig utstyrt med solide hestelemmer. Hvis ikke alt kan bringes i orden, gjøres straks henvendelse til distriktsjefen.

7207 Vogner som skal brukes til militærtransport, påføres hvor mange feltutrustede mann eller hester vognen kan romme. Påskriften skrives med kritt, for personvognene på de sorte tavler på understellet av vognen, for G-vogner på sidene av vognkassen.

7208 Det settes i verk skjerpet oppsyn ved alle stasjonens bygninger, kullopplag, sporarrangements, telegrafledninger m. v. Uvedkommende nektes å oppholde seg på jernbanens område.

7210 Om nødvendig gjøres tiltak for å få leid ekstrahjelp under mobiliseringsperioden.

73 På distriktsjefens ordre skal de i transportordningen oppførte militærtransporter og tomvognforsendelser straks settes i verk uten å avvente nærmere beskjed eller rekvisisjon fra militæretaten.

Sammenskiifting av vogner skjer i god tid før innlastingen skal begynne (Jernbanetransportreglementet § 11 og 12).

74 Skulle forhold ved jernbanen gjøre at en transport ikke kan gå i orden etter planen, må vedkommende militære avdeling snarest underrettes. Melding gis også til distriktsjefen.

75 Stasjonene skal så vidt mulig være forberedt på ekstraordinære krav fra de militære, f. eks. kjøring av ekstratog, plass for militær-gods, tropper m. v.

76 Den ordinære vognmelding sendes i samsvar med Trykk nr. 831 § 6, men i tomvognsmeldingen tas også med uavlesste vogner. Distriktsjefens kontor holdes til enhver tid pr. telefon underrettet om ledige personvogner som ikke går i fast turnus.

Ledige godsvogner må ikke disponeres for sivil opplesning uten spesiell tillatelse.

77 Etter nærmere ordre fra distriktsjefen deles massetransporttabellene ut i samme utstrekning som de ordinære rutebøker er fordelt.

78 For øvrig gjøres de tiltak som kan bidra til at transportene kan gå nøyaktig etter planene.

